PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

gratis studiegids

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

2024

Hoërskool Olimpiade voorbereidings studiegids

Graad 12

EKONOMIE

VORIGE VRAESTEL EN MEMO
RONDE EEN EN TWEE
2021 * 2022 * 2023

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA
Denkleiers • Leading Minds • Dikgopolo tša Dihlalefi

NELSON MANDELA UNIVERSITY

UFS
UNIVERSITY OF THE FREE STATE
UNIVERSITEIT VAN DIE VRYSTAAT
YUNIVESITHI YA FREISTATA

WSU Walter Sisulu University
In pursuit of excellence

FASSET
Make the future count

DUT
DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE
Creative. Distinctive. Impactful.

PC Training & BUSINESS COLLEGE

NELSON MANDELA

UNIVERSITY

Change the World by applying for a qualification in one of the following study fields:

Accounting • Advertising • Afrikaans • Agricultural Management • Analytical Chemistry • Anthropology • Applied Design • Applied Mathematics • Architectural Technology • Architecture • Art • Auditing • Biochemistry • Biokinetics • Botany• Broadcasting • Building • Business Management • Business Studies • Ceramic Design • Chemistry • Civil Engineering • Clinical Psychology • Computer Science • Communication Networks (IT) • Conservation Biology • Construction Economics • Construction Management • Construction Studies • Counselling Psychology • Chemical Process Technology • Development Studies • Dietetics • Economics • Ecology • Education • Electrical Engineering • English • Environmental Health • Environmental Management • Emergency Medical Care (Paramedic) • Fashion • Financial Accounting • Financial Planning • Fine Art • Foundation Phase Teaching • Forestry • French • FET Teaching • Game Ranch Management • Geography • Geology • Graphic Design • History • Hospitality Management • Human Movement Science • Human Resource Management • Human Settlement Development • Industrial Psychology • Industrial Engineering • Information Systems • Information Technology • Inorganic Chemistry • Interior Design • Internal Auditing • Inventory Management • Intermediate Phase Teaching • isiXhosa • Journalism • Language & Literature • Law • Logistics • Management • Marine Biology • Marine Engineering • Marketing • Mathematics • Mechanical Engineering • Mechatronics • Media, Communication & Culture • Microbiology • Music • Medical Laboratory Science • Medicine & Surgery • Nature Conservation • Nursing • Operations Management • Painting • Pharmacy • Philosophy • Physiology • Photography • Physics • Political Studies • Polymer Technology • Psychology • Public Administration • Public Management • Public Relations Management • Quality Management • Quantity Surveying • Radiography (Diagnostic) • Restoration Ecology • Renewable Energy • Sculpture • Senior Phase Teaching • Social Work • Sociology • Software Development • Sport Management • Sport Science • Statistics • Support Services (IT) • Taxation • Textile Design & Technology • Tourism • Transport Economics • User Support Services (IT) • Visual Arts • Wood Technology • Zoology

Change the World

E info@mandela.ac.za
T 041 504 1111

myfuture.mandela.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers
Hoërskool Olimpiade
2021
www.proverto.co.za
Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 12 EKONOMIE

RONDE 1

DIE EKONOMIESE KRINGLOOP

Bestudeer die volgende ekonomiese model en beantwoord vrae 1 tot 5.

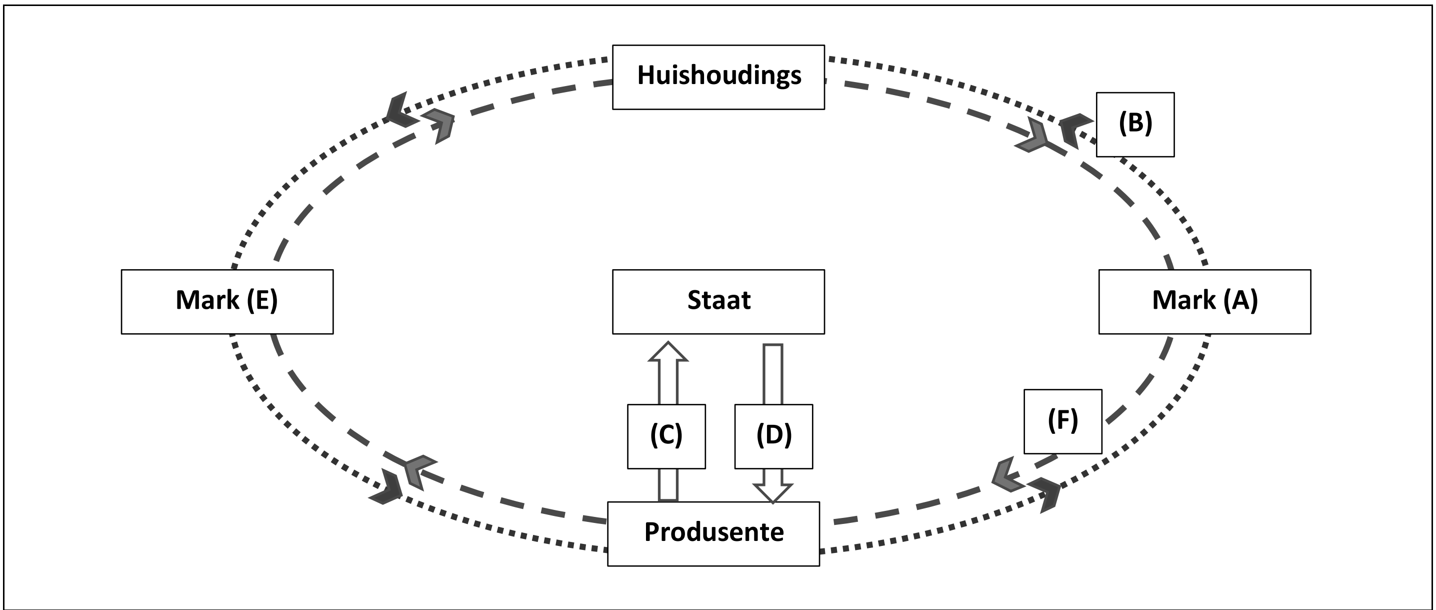

⋯	Geldvloei
- - -	Reële vloei

1. Hierdie tipe voorstelling in ekonomie staan bekend as ‘n _____.

A model
B grafiek
C wet
D verhouding

2. Die mark wat deur (A) voorgestel word, is die mark vir:

A produksiefaktore.
B goedere en dienste.
C arbeid en entrepreneurskap.
D internasionale handel.

3. Die vloei aangedui deur (F) vanaf Mark (A) na Produsente toon die vloei van:

A produksiefaktore.
B vergoeding van produksiefaktore.
C goedere en dienste.
D vergoeding vir goedere en dienste.

DUT

DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE

2025 Applications to Study @DUT Open

FACULTY OF ACCOUNTING & INFORMATICS

FACULTY OF APPLIED SCIENCES

FACULTY OF ARTS & DESIGN

FACULTY OF ENGINEERING & THE BUILT ENVIRONMENT

FACULTY OF HEALTH SCIENCES

FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES

Apply today via the Central Applications Office (CAO):

WWW.CAO.AC.ZA

For more information on our programmes visit: www.dut.ac.za

DurbanUniversityOfTechnology @DUT_Tweets @DUTCampusTV @DUT_Official1
@DUT_Official Durban University Of Technology

ENVISION2030 transparency • honesty • integrity • respect • accountability
fairness • professionalism • commitment • compassion • excellence

CREATIVE. DISTINCTIVE. IMPACTFUL.

4. Indien ons aanvaar dat hierdie voorstelling ‘n ekonomie wat in ekwilibrium is voorstel, watter een van die volgende is waar?

A NI < NP > NB
B NI = NP = NB
C NI > NP > NB
D NI < NP < NB

5. Indien Vloei (C) die vloei van goedere en dienste verteenwoordig, sal Vloei (D) waarskynlik die volgende vloei verteenwoordig:

A publieke goedere en subsidies
B subsidies en belastings
C publieke goedere en belastings
D oordragbetalings en privaat goedere

6. Die volgende is geneem uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020).

R miljoen	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Vergoeding van werknemers	1 912 083	2 072 859	2 225 800	2 320 179	2 418 544
Netto bedryfsurplus	1 079 222	1 123 567	1 226 323	1 249 182	1 296 696
Verbruik van vaste kapitaal	560 416	617 969	638 782	1 249 182	713 078
Belasting op produksie	81 169	85 519	92 072	101 936	105 061
Subsidies op produksie	7 983	8 356	9 653	6 492	9 796
Belasting op produkte	440 102	482 772	497 335	545 558	564 866
Subsidies op produkte	15 126	15 270	17 084	12 951	10 821
Uittreksel uit KB601					

Die waarde van die BBP teen markpryse vir 2017 is:

A R 5 451 124 miljoen
B R 3 782 008 miljoen
C R 5 077 628 miljoen
D R 3 651 472 miljoen

7. Wat sal die verandering in verbruiksbesteding wees in ‘n geslote ekonomie met geen owerheid, indien daar ‘n toename van R4 000 000 in investering is, en die marginale geneigdheid om te verbruik (*mpc*) is 0,75?

A -R16 000 000
B -R1 600 000
C R1 600 000
D R16 000 000

8. Wat kan die staat doen indien die ekonomie tekens begin toon van inflasie, en hulle groei in die ekonomie wil verhoed?

A Verhoog beide belastings en invoere.
B Verlaag owerheidsbesteding en verhoog belasting.
C Verhoog beide invoere en die verbruik van goedere en dienste.
D Verlaag belastings en verhoog owerheidsbesteding.

SAKESIKLUS

9. Die teenoorgestelde van ‘n trog is die punt op die sakesiklus waar:

A inflasie op sy laagste is.
B totale vraag en koste lei tot ‘n afname in investering.
C totale ekonomiese aktiwiteite afneem.
D die werkloosheidskoers op sy laagste is.

10. Die fase tussen ‘n piek en ‘n trog op ‘n sakesiklus kan die beste beskryf word as ‘n:

A herstelpunt.
B uitbreidingsfase.
C krimpingsfase.
D optimale punt van uitset.

11. Gedurende die groeifase is die ekonomiese groeikoers op ‘n jaar-tot-jaarbasis:

A negatief, teen ‘n toenemende koers.
B negatief, teen ‘n dalende koers.
C positief, teen ‘n toenemende koers.
D positief, teen ‘n dalende koers.

12. Professor Jan van Heerden skryf in die artikel SA se ekonomiese verlangsaming is struktureel (https://www.iol.co.za/business-report/opinion/opinion-sas-economic-slowdown-is-structural-29d10f0d-fb37-453d- 88a7-a90e503eb6ef) dat daar verskillende redes is waarom Suid-Afrika 'n strukturele verlangsaming ervaar.

Watter een van die volgende sal nie as 'n strukturele probleem beskou word nie?

A Die meeste arbeiders in Suid-Afrika is swak opgelei omdat die primêre en sekondêre onderwysstelsel wanfunksioneel is.
B Die regeringstelsel funksioneer nie optimaal nie, want dit ly onder korrupsie en basiese dienste word nie voldoende gelewer nie.
C Vervaardigingsaanlegte kan nie opgeleide, toegewyde, vaardige werkers in diens neem wat met 'n hoë mate van doeltreffendheid en betroubaarheid die nodige goedere kan produseer wat buitelandse ondernemings benodig nie.
D 'n Toename in die geldvoorraad om staatsuitgawes te verhoog en die belastingkoers op beide individue en ondernemings te verlaag.

13. Die fase van ‘n sakesiklus wat ontstaan na ‘n trog en wanneer die groeikoers positief is, kan beskryf word as ‘n ______-fase.

A voorspoed
B krimpings
C resessie
D depressie

14. In ‘n poging om ekonomiese groei aan te pas, kondig die owerheid ‘n toename in belasting aan. Dit is ‘n voorbeeld van ‘n …

A uitbreidende fiskale beleid.
B inkrimpende fiskale beleid.
C uitbreidende monetêre beleid.
D inkrimpende monetêre beleid.

15. Watter een van die volgende veranderinge in totale vraag en totale aanbod sal lei tot ‘n toename in ekonomiese groei?

A ‘n Toename in totale vraag terwyl totale aanbod konstant bly.
B ‘n Toename in totale aanbod terwyl totale vraag konstant bly.
C ‘n Afname in totale vraag en ‘n afname in totale aanbod.
D ‘n Toename in totale vraag en ‘n toename in totale aanbod.

DIE OWERHEIDSEKTOR

16. Die BBP van Suid-Afrika teen huidige pryse vanaf 1985 tot 2025 word gepubliseer op www.statista.com. Die statistiek vir 2022 – 2025 word bereken deur gebruik te maak van:

A historiese modelle.
B ekonometriese modelle.
C ekstrapolasie.
D bewegende gemiddeldes.

17. Watter grafiek toon BTW die beste?

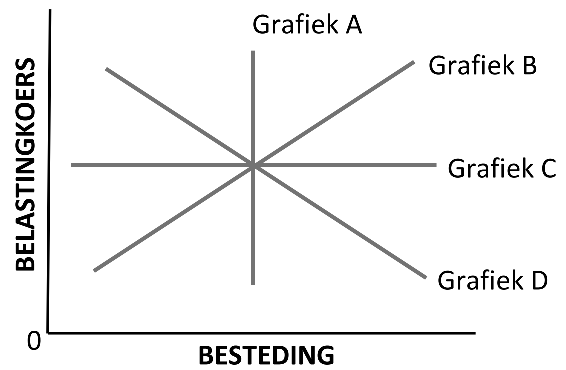

A Grafiek A
B Grafiek B
C Grafiek C
D Grafiek D

18. ‘n Groot aantal visspesies het uitgesterf as gevolg van oorbevissing. Visse in die oseaan kan dus die beste gesien word as 'n:

A gemeenskaplike goedere.
B publieke goedere.
C kollektiewe goedere.
D meriete goedere.

19. Die regering besluit om die entstof vir Covid-19 gratis aan alle lede van die gemeenskap beskikbaar te stel. Die entstof kan gesien word as ‘n:

A gemeenskaplike goedere.
B publieke goedere.
C kollektiewe goedere.
D meriete goedere.

20. Watter een van die volgende is nie 'n rede waarom die regering meriete goedere en dienste sal lewer nie?

A Om verbruik aan te moedig sodat positiewe eksternaliteite van verdienstelike goedere bereik kan word.
B Om die onvoldoende informasie en inligting wat verband hou met verdienstelike goedere te oorkom.
C Daar word geglo dat die verbruik van meriete goedere positiewe eksternaliteite genereer – waar die private voordeel uit verbruik die sosiale voordeel oorskry.
D Omdat die regering van mening is dat verbruik nie net gebaseer moet wees op die vermoë om vir 'n produk of diens te betaal nie.

21. Die regering besluit om meer windplase te bou om elektrisiteit op te wek. Watter een van die volgende word geklassifiseer as 'n eksterne koste eerder as 'n private koste?

A Die prys van die grond waarop die plaas gebou is.
B Die uitgawes aangegaan vir die installering van die windturbines.
C Uitgawes verbonde aan die vervaardiging van windturbines.
D Laer eiendomspryse in die omgewing.

22. Wanneer die regering goedere en dienste bekom vir toekomstige gebruik, word dit geklassifiseer as:

A staatsbesteding.
B owerheidsbelegging.
C monetêre beleid.
D fiskale beleid.

23. Watter een van die volgende is nie 'n rede vir staatsbesteding nie?

A Om goedere en dienste te lewer wat nie deur die private sektor gelewer word nie.
B Om verbeterings aan die vraagkant van die makro-ekonomie te bewerkstellig, soos besteding aan onderwys en opleiding om arbeidsproduktiwiteit te verbeter.
C Om subsidies te lewer aan bedrywe wat moontlik finansiële ondersteuning vir hul bedryf of uitbreiding benodig.
D Om inkomste te help herverdeel en maatskaplike welsyn te bevorder.

BUITELANDSE VALUTAMARKTE

24. Watter een van die volgende beskryf die voordeel van internasionale handel die beste?

A Internasionale handel moedig 'n land aan om te spesialiseer in die vervaardiging van die goedere en dienste wat hy teen 'n hoër prys kan lewer, wat sodoende die winsgeleentheid verhoog as gevolg van hoër verkooppryse.
B Internasionale handel verminder mededinging en verhoog wêreldpryse, wat voordele vir verbruikers bied deur die koopkrag van hul eie inkomste te verhoog, wat lei tot 'n toename in produsentesurplus.
C Die kwaliteit van goedere en dienste kan toeneem namate mededinging, innovasie, ontwerp en die toepassing van nuwe tegnologie aanmoedig word.
D Plaaslike produsente, wat moontlik 'n unieke produk lewer wat die plaaslike mark se behoeftes voorsien, kan hul produkte teen hoër pryse verkoop omdat verbruikers nie belangstel in goedkoper invoere nie.

25. Land X en Land Y produseer albei twee sjokolades, FOMO's en YOLO's. Hul potensiële produksie, met behulp van al die hulpbronne, word in die volgende tabel getoon:

	LAND X	**LAND Y**
FOMO	300	350
YOLO	60	210

In hierdie voorbeeld het Land Y:

A 'n absolute voordeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in YOLO's.
B 'n absolute nadeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in YOLO's.
C 'n absolute voordeel in albei produkte en 'n vergelykende nadeel in FOMO's.
D 'n absolute nadeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in FOMO's.

26. Moontlike redes vir 'n surplus op die lopende rekening is:

(a) Surplus van besparing oor beleggings.
(b) Beduidende mededingende voordeel op lang termyn.
(c) Langtermyn styging in wêreldwye pryse van hoofuitvoergoedere.
(d) Strukturele toename in netto beleggingsinkomste.

Watter van die moontlikhede is WAAR?

A (a), (c) en (d)
B (b) en (d)
C Slegs (c)
D (a), (b), (c) en (d)

Beantwoord vrae 27 en 28 gebaseer op hierdie syfers.

Op 8 Maart 2021 was ZAR1.000 = €0,054. **Op 11 Maart 2021 was ZAR1.000 = €0,056.**

27. Die Rand het __________ teen die Euro.

A gedevalueer
B gerevalueer
C gedepresieer
D geappresieer

28. Op 11 Maart 2021 sal invoere van €1 000:

A R661,38 meer kos.
B R661,38 minder kos.
C dieselfde kos.
D onmoontlik wees om te bereken.

29. Om die tekort op die lopende rekening te verminder, moet die regering ingryp.

(a) Verminder verbruikersbesteding.
(b) Verhoog verbruikersbesteding.
(c) Aanbodkantbeleide om mededingendheid te verbeter.
(d) Vraagkantbeleide om mededingendheid te verbeter.
(e) Devaluasie van die wisselkoers.
(f) Herwaardering van die wisselkoers.

Die beste beleide om die tekort op die lopende rekening te verminder, is:

A (a), (c) en (f)
B (b), (d) en (e)
C (b), (d) en (f)
D (a), (c) en (e)

30. As gevolg van die implementering van nuwe tegnologie, ervaar Land H 'n toename in produktiwiteit. Dit sal Land H se geldeenheid laat _____ omdat goedere teen 'n _____ prys geproduseer word.

A appresieer; laer
B depresieer; laer
C appresieer; hoër
D depresieer; hoër

#KiesUP
Maak jou toekomsdrome waar
#KiesUP
Ons grade word internasionaal erken.
Ons alumni is baie gesog.
Ons het ondersteuningsprogramme om ons studente te help om suksesvol te wees.
Ons help om jou voor te berei op die wêreld van werk.
Jou toekoms maak saak.
www.up.ac.za/programmes
AD DESTINATUM PERSEQUOR
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA
Make today matter
www.up.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Hoërskool Olimpiade

2022

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 11 Mei 2022

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

DIE SIRKELVLOEI

Bestudeer die volgende grafiese voorstelling en beantwoord vrae 1 tot 8.

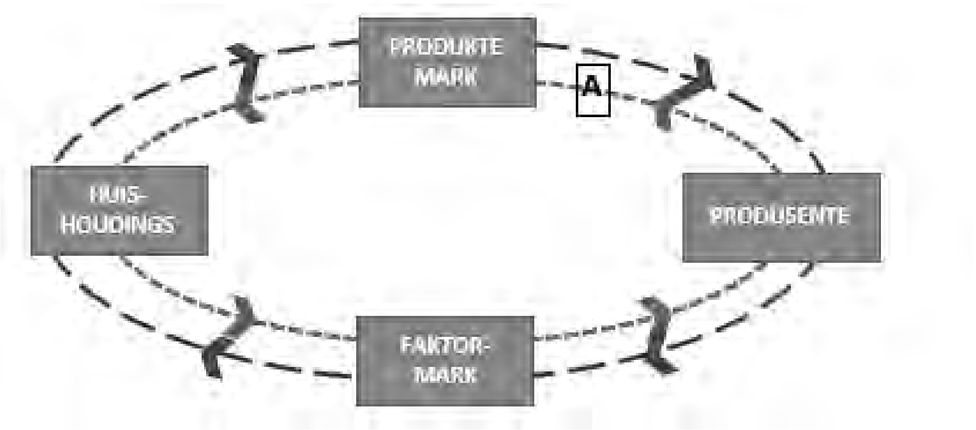

1. Dit is 'n voorbeeld van 'n ekonomiese:

A skedule.

B module.

C model.

D grafiek.

2. Watter een van die volgende sal as faktorinkomste vir huishoudings geklassifiseer word?

A SASSA-toekenning.

B Werkloosheidstoelaag.

C Sakgeld wat aan kinders betaal word.

D Rente ontvang op 'n vaste deposito.

3. Die vloei wat as A geïdentifiseer is, toon die vloei van:

A produksiefaktore.

B die vergoeding van produksiefaktore.

C goedere en dienste.

D die vergoeding vir goedere en dienste.

4. Aanvaar dat die regering by hierdie grafiese voorstelling gevoeg word. Dit sal lei tot 'n toename in die verbruik van:

(i) plaaslike goedere en dienste.

(ii) ingevoerde goedere en dienste.

(iii) plaaslike produksiefaktore.

(iv) ingevoerde produksiefaktore.

A (i) en (ii)

B (ii) en (iii)

C (iii) en (iv)

D (i) en (iv)

5. Die faktormark is enige plek waar:

A huishoudings produkte verkoop en besighede produkte koop.

B huishoudings hulpbronne verkoop en besighede hulpbronne koop.

C besighede hulpbronne verkoop en huishoudings hulpbronne koop.

D besighede produkte verkoop en huishoudings produkte koop.

6. In hierdie voorstelling van die ekonomie word die vloei van goedere en dienste getoon as 'n:

A anti-kloksgewyse werklike vloei.

B anti-kloksgewyse geldvloei.

C kloksgewyse werklike vloei.

D kloksgewyse geldvloei.

7. Geld wat van die regering na maatskappye en na huishoudings vloei, staan onderskeidelik bekend as:

A subsidies en oordragbetalings.

B oordragbetalings en subsidies.

C belasting en beleggings.

D beleggings en belasting.

8. Al die volgende, behalwe EEN, is 'n voorbeeld van die geldvloei tussen die regering en maatskappye. Watter een is die uitsondering?

A Nie-rentedraende lenings.

B Leningswaarborge.

C Belastingtoegewings.

D Openbare fasiliteite verskaf teen 'n lae winsmarge.

Die volgende is 'n uittreksel uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020). Beantwoord vrae 9 en 10.

R miljoen	2019	2020
Vergoeding van werknemers	2 734 173	2 655 034
Netto bedryfsurplus	1 473 181	1 481 097
Verbruik van vaste kapitaal	725 794	753 852
Belasting op produksie	117 394	119 138
Subsidies op produksie	11 256	11 249
Belasting op produkte	580 753	538 007
Subsidies op produkte	15 006	14 804

Uittreksel uit KB601

9. Die verskil tussen die bruto toegevoegde waarde teen faktorkoste en die bruto toegevoegde waarde teen basiese pryse vir 2020, is:

A 107 889

B 130 387

C 523 203

D 552 811

10. Watter van die volgende is NIE by die netto bedryfsurplus ingesluit nie?

A Maandelikse betalings wat huurders aan verhuurders maak.

B Lone en salarisse wat huishoudings ontvang.

C Rente wat huishoudings ontvang op die besparing van deposito's.

D Waardevermindering van huureiendomme.

Die volgende is 'n uittreksel uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020). Beantwoord vrae 11, 12 en 13.

R miljoen	2013	2015	2018	2020
Bruto nasionale inkomste teen markpryse	3 775 107	4 319 512	5 208 245	5 428 519
Reële bruto nasionale inkomste	4 201 574	4 319 512	4 484 716	4 377 699

Uittreksel uit KB601

11. Ten einde die BNI per capita te bereken, moet die:

A BBP verminder word wanneer pryse styg en vermeerder word wanneer pryse daal.

B BNI gedeel word deur die aantal burgers van 'n land.

C werklike BNI vermenigvuldig word met die BBP-deflator.

D BNI gebaseer word op pryse wat tydens 'n basisjaar gehef is.

12. Watter jaar is die basisjaar?

A 2013

B 2015

C 2018

D 2020

13. Bereken die BBP-deflator vir 2013.

A -426 467

B +426 467

C +11.3%

D +10.2%

BESIGHEIDSIKLUSSE

Bestudeer die volgende voorstelling van die besigheidsiklus en beantwoord vrae 14 tot 19.

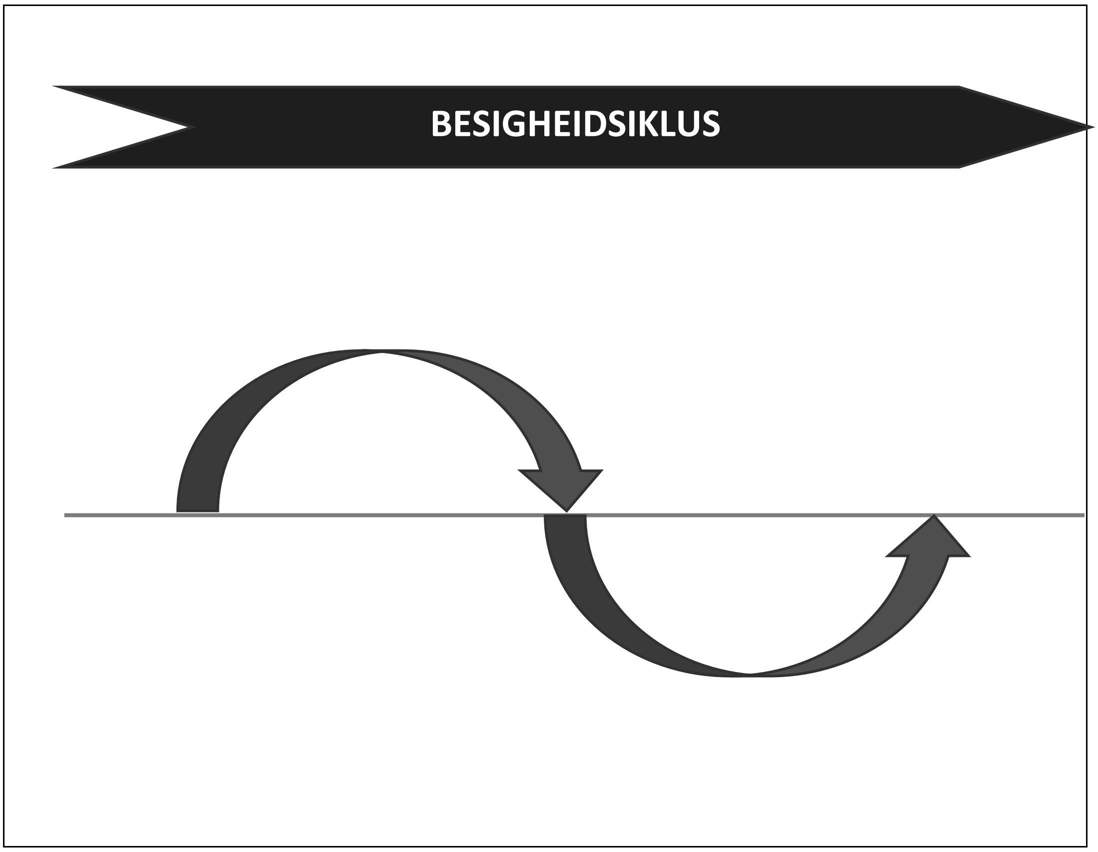

14. 'n Tipiese besigheidsiklus gaan deur vier fases, naamlik:

A herstel, optimalisering, regressie en groei.

B vraag, aanbod, ewewig en balans.

C piek, depressie, agteruitgang en helling.

D piek, resessie, trog en uitbreiding.

15. Die fase tussen die trog en 'n piek kan die beste beskryf word as:

A 'n herstelpunt.

B 'n uitbreidingsfase.

C 'n inkrimpingsfase.

D 'n optimale uitsetpunt.

16. Gedurende die resessiefase is die ekonomiese groeikoers op 'n jaar-tot-jaar basis:

A negatief, teen 'n stygende koers.

B negatief, teen 'n dalende koers.

C positief, teen 'n stygende koers.

D positief, teen 'n dalende koers.

17. Die verlaging in ekonomiese aktiwiteite weens die inperkingstydperke tydens COVID-19 kan die beste beskryf word as die gevolge van:

A eksogeniese redes.

B endogeniese redes.

C strukturele redes.

D monetêre redes.

18. In 'n poging om die ekonomie te stimuleer deur middel van fiskale maatreëls moet die regering:

A staatsbesteding verhoog.

B staatsbesteding verlaag.

C die geldvoorraad verhoog.

D die geldvoorraad verlaag.

19. Watter een van die volgende veranderinge in totale vraag en totale aanbod sal lei tot 'n afname in ekonomiese groei?

A 'n Toename in totale vraag terwyl totale aanbod konstant bly.

B 'n Toename in totale aanbod terwyl die totale vraag konstant bly.

C 'n Afname in totale vraag en 'n afname in totale aanbod.

D 'n Toename in totale vraag en 'n toename in totale aanbod.

DIE OPENBARE SEKTOR

20. Die SARB pas die nasionale inkomstestatistieke aan in elke nuwe uitgawe van die SARB Kwartaalblad. Die statistieke, soos aangepas vir die jare voor 2022, word bereken met behulp van:

A historiese data.

B ekonometriese modelle.

C ekstrapolasie.

D bewegende gemiddeldes.

21. Watter grafiek beeld belasting op maatskappye uit?

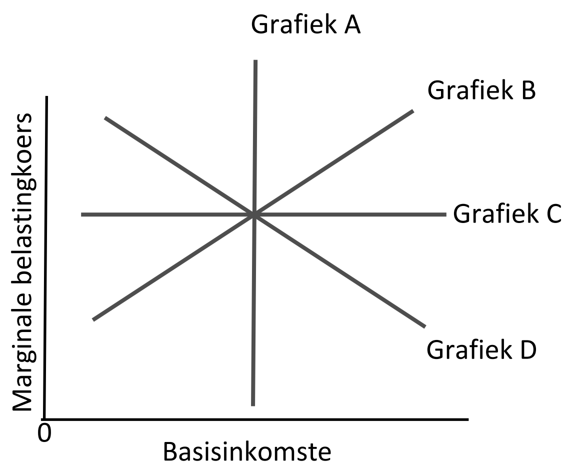

A Grafiek A

B Grafiek B

C Grafiek C

D Grafiek D

22. Die regering koop meer maskers en gee dit aan landsburgers vir persoonlike beskerming tydens die COVID-19-pandemie. Dit word geklassifiseer as:

A regeringsbesteding.

B staatsbelegging.

C monetêre beleid.

D fiskale beleid.

23. Die regering vervaardig openbare goedere. Watter van die volgende eienskappe is nodig vir goedere of dienste om as openbare goedere geklassifiseer te word?

(i) Wedywering
(ii) Nie-wedywering
(iii) Uitsluitbaarheid
(iv) Nie-uitsluitbaarheid

A Slegs (i)

B (i) en (ii)

C (i) en (iii)

D (ii) en (iv)

24. Dit is die rol van die regering om hulpbronne te herallokeer, vanaf die produksie van private goedere tot die produksie van openbare goedere. Hoe vervul die regering hierdie rol?

A Die regering sal die private vraag na private goedere verhoog.

B Die regering sal belasting op huishoudings en private ondernemings verhoog.

C Die regering sal staatsbesteding verminder.

D Die regering sal staatsbelegging verminder.

25. Watter een van die volgende is waar? In 'n vrye mark sal daar ‘n:

A oorverbruik van meriete goedere en onderverbruik van demeriete goedere wees.

B oorverbruik van beide meriete goedere en demeriete goedere wees.

C onderverbruik van meriete goedere en oorverbruik van demeriete goedere wees.

D onderverbruik van beide meriete goedere en demeriete goedere wees.

26. Watter een van die volgende stellings met betrekking tot kwasi-openbare goedere is verkeerd?

A Kwasi-openbare goedere het eienskappe van beide openbare en private goedere.

B Die private sektor bied alle kwasi-openbare goedere aangesien die regering nie die inisiatief het om dit te produseer nie.

C Die regering sal kwasi-openbare goedere produseer, aangesien die private sektor te min hulpbronne aan hul produksie toeken.

D Kwasi-openbare goedere sluit goedere en dienste soos onderwys, paaie, polisie, brandbestryding, museums, voorkomende medisyne en afvalverwydering in.

VALUTAMARKTE

27. Watter een van die volgende beskryf 'n voordeel van internasionale handel die beste?

A Internasionale handel moedig 'n land aan om te spesialiseer in die vervaardiging van daardie goedere en dienste wat hy teen 'n hoër koste kan produseer en sodoende kan die winsgeleentheid verhoog as gevolg van hoër verkooppryse.

B Internasionale handel verlaag mededinging en verhoog wêreldpryse, wat voordele aan verbruikers bied deur die koopkrag van hul eie inkomste te verhoog en dit lei tot 'n styging in produsentesurplus.

C Die kwaliteit van goedere en dienste kan toeneem namate mededinging innovasie, ontwerp en die toepassing van nuwe tegnologieë aanmoedig.

D Plaaslike produsente wat 'n unieke produk kan verskaf wat aangepas is om aan die behoeftes van die plaaslike mark te voldoen, kan hul produkte teen hoër pryse verkoop omdat verbruikers nie in goedkoper invoere sal belangstel nie.

28. Jabu en Jessica werk in 'n klein fabriek waar hulle poppe vir die uitvoermark maak. Jessica kan 22 eenhede van Pop A en 26 eenhede van Pop B op een dag maak. Jabu kan 20 eenhede van Pop A en 12 eenhede van Pop B op een dag maak. Volgens die inligting wat verskaf word moet:

A Jabu glad nie poppe produseer nie.

B beide voortgaan om die aantal eenhede wat hulle tans produseer, te produseer.

C Jessica spesialiseer in Pop A en Jabu moet spesialiseer in Pop B.

D Jabu spesialiseer in Pop A en Jessica moet spesialiseer in Pop B.

Bestudeer die volgende inligting en beantwoord vrae 29 en 30.

Februarie 2020	€ 1.00 : R17.50
Februarie 2021	€ 1.00 : R18.50

29. Vanaf Februarie 2020 tot Februarie 2021 het die Rand _____ teenoor die Euro.

A geappresieer

B gedepresieer

C gedevalueer

D Gerevalueer

30. In albei jare het 'n Suid-Afrikaanse maatskappy 100 000 kg tee uit Europa ingevoer teen €10 per kg. Invoerbelasting word bereken teen 10 sent per kg. Wat sal die verskil wees tussen die invoerbelasting wat elke jaar betaalbaar is?

A R0

B R1.00

C R100 000

D R1 000 000

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers
Hoërskool Olimpiade

2023

www.proverto.co.za
Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 10 Mei 2023

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

DIE SIRKULêRE VLOEI

1. Die skematiese voorstelling van die sirkulêre vloei staan bekend as 'n ekonomiese ______.

A bylae.
B model.
C module.
D grafiek.

2. Watter van die volgende definieer produksiefaktorvergoeding die beste?

A Die hoeveelheid wins wat 'n firma verdien.
B Die bedrag wat aan werkers betaal word vir hul arbeid.
C Die koste van grondstowwe wat in produksie gebruik word.
D Die bedrag wat aan banke betaal word vir geld wat geleen word.

3. Watter sektor van die sirkulêre vloei in die ekonomie is verantwoordelik vir die vervaardiging van goedere en dienste?

A Regeringsektor.
B Finansiële sektor.
C Huishoudingsektor.
D Sakesektor.

4. Wat sal die impak van 'n toename in staatsbesteding op die sirkulêre vloei in die ekonomie wees?

A Dit sal die algehele vlak van ekonomiese aktiwiteit verlaag.
B Dit sal die vlak van invoere verhoog.
C Dit sal die vlak van uitvoere verhoog.
D Dit sal die vlak van nasionale inkomste verhoog.

5. Wat is die potensiële gevolge van 'n afname in rentekoerse op die sirkulêre vloei in die ekonomie?

A Verhoogde verbruikersbesteding, verhoogde investering, verhoogde ekonomiese groei.
B Verminderde verbruikersbesteding, verminderde investering, verminderde ekonomiese groei.
C Verhoogde verbruikersbesteding, verminderde investering, verhoogde ekonomiese groei.
D Verminderde verbruikersbesteding, verhoogde investering, verhoogde ekonomiese groei.

6. Land Z het 'n BBP van R12 000 000 000 en 'n bevolking van 10 000 000. Die BBP per capita is _____.

A R12 000
B R1 200
C R120
D R12

7. Land Q se BBP styg met 5% op 'n jaar-tot-jaar-basis. Gedurende dieselfde tyd neem die bevolking ook toe met 5%. Wat gebeur met die BBP per capita?

A Dit styg met 10%.
B Dit styg met 5%.
C Daar is geen effek op die BBP nie.
D Die BBP daal met 10%.

8. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van staatsbesteding in die C+I+G+X-M-formule?

A ‘n Gesin wat 'n nuwe motor koop.
B ‘n Maatskappy wat 'n nuwe fabriek bou.
C ‘n Regering wat 'n nuwe snelweg bou.
D ‘n Individu wat in die aandelemark belê.

9. Watter van die volgende beskryf die sirkulêre vloei in die ekonomie die beste?

A Die vloei van goedere en dienste van huishoudings na firmas en die vloei van geld van firmas na huishoudings.
B Die vloei van geld van huishoudings na firmas en die vloei van goedere en dienste van firmas na huishoudings.
C Die vloei van geld van firmas na huishoudings en die vloei van goedere en dienste van huishoudings na firmas.
D Die vloei van goedere en dienste van firmas na huishoudings en die vloei van geld van huishoudings na firmas.

10. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van lekkasies in die sirkulêre vloei in die ekonomie?

A Staatsbesteding aan infrastruktuur.
B Belegging in nuwe masjinerie deur 'n firma.
C Huishoudelike spaargeld in 'n bankrekening.
D Besigheidswins belê in die aandelemark.

11. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van inspuitings in die sirkulêre vloei in die ekonomie?

A Huishoudelike uitgawes op verbruikersgoedere.
B ‘n Produsent wat sy plaaslike produksie-aanleg uitbrei.
C Staatsbelasting op inkomste.
D Betalings van lone en salarisse aan werkers.

12. Wat is die doel van die sirkulêre vloeimodel in die ekonomie?

A Dit verseker dat daar 'n konstante vloei van geld en goedere tussen huishoudings en firmas is.
B Dit stel huishoudings in staat om goedere en dienste te verbruik en ondernemings om inkomste te verdien.
C Dit wys hoe geld deur die ekonomie sirkuleer wat ekonomiese groei en ontwikkeling skep.
D Dit beklemtoon die interafhanklikheid van huishoudings, firmas en die regering in die ekonomie.

13. Watter van die volgende beskryf die vermenigvuldiger-effek in die sirkulêre vloei in die ekonomie die beste?

A Die proses waardeur 'n toename in belegging lei tot 'n groter toename in nasionale inkomste.
B Die proses waardeur 'n afname in verbruik lei tot 'n afname in nasionale inkomste.
C Die proses waardeur staatsbesteding tot inflasie en 'n afname in reële produksie lei.
D Die proses waardeur huishoudings en firmas reageer op veranderinge in die prysvlak deur hul besteding aan te pas.

SAKESIKLUSSE

14. Watter van die volgende beskryf 'n sakesiklus die beste?

A Die gereelde op- en afnames van ekonomiese groei oor tyd.
B Die proses om 'n nuwe onderneming te begin en te bestuur.
C Die verband tussen vraag en aanbod in 'n mark.
D Die siklusse van winste en verliese in opeenvolgende finansiële jare.

15. Gedurende watter fase van die sakesiklus is die ekonomie op sy hoogtepunt?

A Uitbreiding
B Sametrekking
C Trog
D Herstel

16. Watter van die volgende is NIE 'n kenmerk van die uitbreidingsfase van die sakesiklus nie?

A Stygende indiensnemingsyfers.
B Toenemende besigheidsdisinvestering.
C Stygende verbruikersbesteding.
D Toenemende bruto binnelandse produk.

17. Watter van die volgende beskryf die verband tussen die werkloosheidsyfer en die sakesiklus die beste?

A Werkloosheidsyfers is die hoogste tydens die uitbreidingsfase van die sakesiklus.
B Werkloosheidsyfers is die laagste tydens die uitbreidingsfase van die sakesiklus.
C Werkloosheidsyfers is die hoogste tydens die inkrimpingsfase van die sakesiklus.
D Werkloosheidsyfers is die laagste gedurende die trog van die sakesiklus.

18. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n leidende ekonomiese aanwyser?

A Werkloosheidsyfer
B Bruto binnelandse produk
C Verbruikersprysindeks
D Boupermitte

19. Watter van die volgende is 'n moontlike negatiewe gevolg van regeringsinmenging tydens 'n resessie?

A Verhoogde ekonomiese groei.
B Verhoogde staatskuld.
C Verhoogde verbruikersbesteding.
D Verhoogde besigheidsbelegging.

20. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n makro-ekonomiese veranderlike wat vir ekonomiese vooruitskatting gebruik kan word?

A Inflasiekoers.
B Prys van 'n spesifieke aandeel.
C Getal werknemers by 'n spesifieke onderneming.
D Vraag na 'n spesifieke produk.

DIE OPENBARE SEKTOR

21. Watter van die volgende is 'n kenmerk van die openbare sektor?

A Wins maksimering
B Privaat eienaarskap.
C Kompetisie.
D Regeringsbesit.

22. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n oordragbetaling van die regering?

A ‘n Maatskappy wat lone aan sy werknemers betaal.
B ‘n Individu wat 'n ouderdomstoelaag ontvang.
C ‘n Huishouding wat eiendomsbelasting betaal.
D ‘n Besigheid wat huur betaal vir sy kantoorruimte.

23. Watter van die volgende stellings geld ten opsigte van die openbare sektor?

A Dit word geheel en al deur private individue en besighede befonds.
B Die primêre doel daarvan is om winste te maksimeer.
C Dit verskaf goedere en dienste aan die algemene publiek.
D Sy aktiwiteite is altyd minder doeltreffend as dié van die private sektor.

24. Watter van die volgende is 'n nadeel van regeringsinmenging in die ekonomie?

A Dit kan lei tot die verskaffing van openbare goedere wat andersins ondervoorsien sou word.
B Dit kan lei tot 'n verkeerde toewysing van hulpbronne.
C Dit kan lei tot oormatige mededinging.
D Dit kan veroorsaak dat ondernemings winste maksimeer ten koste van verbruikerswelsyn.

25. Wat is die belangrikste verskil tussen 'n openbare goed en 'n private goed?

A Openbare goedere is uitsluitbaar, terwyl private goedere nie-uitsluitbaar is nie.
B Openbare goedere is wedywerend, terwyl private goedere nie-wedywerend is nie.
C Openbare goedere word deur die regering verskaf, terwyl private goedere deur die mark verskaf word.
D Openbare goedere is skaars, terwyl private goedere volop is.

DIE VALUTAMARK

26. Watter van die volgende is NIE 'n rede vir internasionale handel nie?

A Om goedere en dienste te bekom wat 'n land nie self kan produseer nie.
B Om werksgeleenthede in 'n land te verhoog.
C Om voordeel te trek uit skaalvoordele.
D Om die verskeidenheid goedere en dienste wat aan verbruikers beskikbaar is, te verhoog.

27. Watter van die volgende is ‘n voorbeeld van ‘n absolute voordeel?

A ‘n Land wat beide koring en lap produseer, maar koring meer doeltreffend as ‘n ander land kan produseer.
B ‘n Land wat beide koring en lap produseer, maar beide koring en lap net so doeltreffend kan produseer as ‘n ander land.
C ‘n Land wat beide koring en lap meer doeltreffend kan produseer as ‘n ander land.
D ‘n Land wat nie koring of lap doeltreffend kan produseer in vergelyking met ‘n ander land nie.

28. Watter van die volgende is ‘n voorbeeld van ‘n tarief?

A ‘n Beperking op die aantal motors wat uit ‘n ander land ingevoer kan word.
B ‘n Belasting op ingevoerde staal.
C ‘n Beperking op die waarde van motors wat uit ‘n ander land ingevoer kan word.
D ‘n Verbod op ingevoerde goedere.

29. As gevolg van die depresiasie van die plaaslike geldeenheid, word verwag dat _______.

A die binnelandse geldeenheid gedevalueer sal word.
B die binnelandse geldeenheid gerevalueer sal word.
C uitvoere sal afneem.
D uitvoere sal toeneem.

30. Watter van die volgende vorm die betalingsbalans?

i. Lopende rekening
ii. Kapitaaloordragrekening
iii. Finansiële rekening
iv. Reële rekening
v. Reserwe rekening
vi. Handelsrekening

A ii, iii, iv, vi
B i, ii, iii, v
C iii, iv, v, vi
D i, iv, v

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers
Hoërskool Olimpiade

2021
www.proverto.co.za
Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 04 Aug 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek. Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 12 EKONOMIE

RONDE 2

BESKERMING EN VRYE HANDEL

1. Op 30 April 2021 skryf Halima Gikandi in 'n artikel op www.Pri.org dat Suid-Afrika se hervatting van COVID-19-inentings saamgeval het met 1,1 miljoen ekstra entstofdosisse wat plaaslik deur die Suid-Afrikaanse maatskappy Aspen Pharmacare vervaardig is.

Dit is 'n voorbeeld van:

A die regulering van nasionale handel.
B invoervervanging.
C beskerming.
D uitvoerbevordering.

2. Watter een van die volgende beskrywings rakende handelsooreenkomste is korrek?

A 'n Eensydige handelsooreenkoms vind plaas wanneer twee of meer lande handelsbeperkings op 'n spesifieke land oplê en geen ander land reageer hierop nie.
B Bilaterale handelsooreenkomste kom voor waar twee lande ooreenkom om handelsbeperkings te verslap om sakegeleenthede tussen hulle uit te brei deur tariewe te verlaag en mekaar voorkeurhandelsstatus te verleen.
C Multilaterale handelsooreenkomste verwys na ooreenkomste deur meer as een land en dek 'n groter geografiese gebied, wat die ondertekenaars 'n groter mededingingsvoordeel bied.
D 'n Nie-laterale handelsooreenkoms standaardiseer regulasies, arbeidsstandaarde en beskerming van die omgewing, wat die regulasies verminder en die land se uitvoerders 'n mededingende voordeel bo sy buitelandse mededingers gee.

3. Kwotas en tariewe is instrumente wat gebruik kan word om plaaslike markte te beskerm.

'n Tarief verskil van 'n kwota in die sin dat 'n tarief verwys na:

A invoere en kwotas na uitvoere.
B uitvoere en kwotas na invoer.
C 'n heffing gehef op uitvoere, waar kwotas die aantal goedere wat uitgevoer kan word, beperk.
D 'n heffing gehef op invoere, waar kwotas die aantal goedere wat ingevoer kan word, beperk.

WALTER SISULU UNIVERSITY

Study with us.

CHOOSE FROM OVER

170 PROGRAMMES

IN OUR **7 FACULTIES** SITUATED IN THE EASTERN CAPE

Applications open from 1 April 2024

Kindly note that applications close on 31 October 2024 for SA applicants, and closes on 30 September 2024 for international applicants.

visit **www.wsu.ac.za** to

Apply >>>

You may also scan QR Code

@WalterSisuluUni

www.wsu.ac.za

WSU
Walter Sisulu University
In pursuit of excellence

4. Suid-Afrika stel ‘n invoerkwota of tarief in op Franse wyn. Dit lei tot ‘n toename in die prys van wyn in die algemeen.

Wat sal waarskynlik die uitwerking op huishoudelike wynverbruikers en plaaslike wynkelders wees?

A Plaaslike wynverbruikers sal benadeel word deur die styging in pryse, en plaaslike wynkelders sal voordeel trek uit die hoër pryse.
B Beide plaaslike wynverbruikers en plaaslike wynkelders sal negatief geraak word, maar daarvoor word vergoed deur ‘n afname in sterftes as gevolg van motorongelukke.
C Beide plaaslike wynverbruikers en plaaslike wynprodusente sal negatief geraak word as gevolg van die vermindering van mededinging van die buiteland.
D Plaaslike wynverbruikers sal geraak word, maar die plaaslike wynprodusente sal besigheid verloor as gevolg van die hoër pryse.

DIE DINAMIEK VAN ONVOLMAAKTE MARKTE

5. Watter EEN van die volgende is die beste voorbeeld van ondernemings in ‘n perfekte mededingende mark?

Diamante	***Hardloopskoene***	***Koeldranke***	***Boerdery***
A	**B**	**C**	**D**

6. Wat is die maksimum wins wat die fabriek uit die produksie kan behaal?

Hoeveelheid (Q)	**Marginale Inkomste (MR)**	**Marginale koste (MC)**	**Marginale Wins (MP)**	**Totale Wins (TP)**
1	1200	500		
2	1000	275		
3	800	225		
4	600	250		
5	400	400		
6	200	850		
7	0	1500		
8	-200	2400		

A R2 000 as hy 4 eenhede lewer, want MR > MC.
B R2 350 as hy 5 eenhede lewer, want MR > MC.
C R2 350 as hy 5 eenhede produseer, want MR = MC.
D R1 700 as hy 6 eenhede lewer, want MR < MC.

7. Bereken die marginale koste (MC) en marginale inkomste (MR) wanneer die produksie styg van 3 tot 4 eenhede.

Hoeveelheid (Q)	**Prys (P)**	**Totale Inkomste (TR)**	**Totale koste (TC)**
1	1 200	1 200	500
2	1 100	2 200	750
3	1 000	3 000	1 000
4	900	3 600	1 250
5	800	4 000	1 650
6	700	4 200	2 500
7	600	4 200	4 000
8	500	4 000	6 400

	MARGINALE KOSTE (MC)	**MARGINALE INKOMSTE (MR)**
A	400	400
B	250	600
C	200	850
D	350	900

8. As 'n inset deur 'n firma besit en gebruik word, dan is die:

A eksplisiete koste nul.
B implisiete koste nul.
C geleentheidskoste nul.
D ekonomiese koste nul.

9. Watter van die volgende korttermyn-kostekurwes daal voortdurend namate die produksie toeneem?

A Gemiddelde totale koste
B Grenskoste
C Gemiddelde vaste koste
D Gemiddelde veranderlike koste

10. Watter van die volgende is korrek?

A Perfekte kompetisie is wanneer 'n paar ondernemings homogene goedere vervaardig.
B Monopolistiese mededinging is wanneer baie ondernemings gedifferensieerde goedere vervaardig.
C Oligopolie is wanneer baie ondernemings gedifferensieerde goedere vervaardig.
D Monopolie is wanneer een onderneming homogene goedere vervaardig.

MARKMISLUKKINGS

11. Watter een van die volgende omstandighede toon NIE markmislukking nie?

A Verkopers en kopers in die mark het toegang tot belangrike inligting wat die besluitneming van 'n koper sal beïnvloed.
B Die mark het nie mededinging nie, omdat een of enkele verskaffers 'n buitensporige hoeveelheid mag binne die mark het.
C Die verbruik van 'n individu beïnvloed nie die vermoë van 'n ander om toegang tot daardie goed of diens te hê nie, en sommige individue trek voordeel uit die goed wat aangebied word.
D Koste en voordele is nie in balans vir verskaffers in die mark nie.

12. Watter van die volgende word as markmislukkings beskou?

(i) Lug- en geraasbesoedeling, aangesien dit koste aan derde partye meebring.
(ii) Openbare onderwys, as gevolg van belastingkoste vir belastingbetalers.
(iii) Aanlyninkopies, as gevolg van beperkte internettoegang en inligting.
(iv) Openbare biblioteek waar boeke gratis geleen kan word.

A (i), (iii) en (iv)
B (i), (ii) en (iv)
C (ii) en (iii)
D (i), (ii), (iii) en (iv)

13. Watter van die volgende kan gesien word as maniere waarop ondernemings en die regering reageer op markmislukkings?

(i) Aangewese rookareas in restaurante.
(ii) Voedingsinligting word op voedseletikette aangedui.
(iii) Advertensietyd word op radio verkoop.
(iv) Betaalde parkering op die lughawe.

A (i), (ii) en (iii)
B (ii) en (iv)
C (ii), (iii) en (iv)
D (iii) en (iv)

14. Watter van die volgende kan gesien word as die gevolge/resultate van markmislukkings?

(i) Geen onderneming is bereid om ‘n goed of diens te lewer nie, alhoewel daar ‘n vraag is.
(ii) Die onderneming kan ‘n monopolie wees en kan die aanbod beperk om pryse hoog te hou.
(iii) As gevolg van belastings, oorproduseer boere goedere aansienlik en gevolglik moet baie daarvan weggegooi word.
(iv) Die samelewing verkry ‘n voordeel wat nie direk deur die verbruiker van die goed betaal word nie.

A (i), (iii) en (iv)
B (i), (ii) en (iv)
C (ii) en (iii)
D (i), (ii), (iii) en (iv)

DIE DINAMIEK VAN PERFEKTE MARKTE

15. Perfekte kompetisie is ‘n bedryf met:

A baie kopers en baie verkopers.
B slegs een of twee kopers, maar baie verkopers.
C baie kopers, maar slegs een of twee verkopers.
D slegs een of twee kopers en een of twee verkopers.

16. Clear Water Ltd. is ‘n volmaakte mededingende onderneming.

Die vraagelastisiteit na water van Clear Water Ltd. is:

A gelyk aan die prys van water.
B eenheidselasties.
C oneindigend elasties.
D nul.

17. Flipper Good verkoop gebraaide vis en werk in ‘n volmaak mededingende omgewing. Om hul ekonomiese wins te maksimeer, sal hulle hul gebraaide vis verkoop:

A teen die markprys.
B bo die markprys.
C onder die markprys.
D teen totale markprys.

18. Die volgende grafiek toon die totale inkomstelyn van Charlie's Chocolates. Charlie's Chocolates funksioneer in ‘n _____ mark.

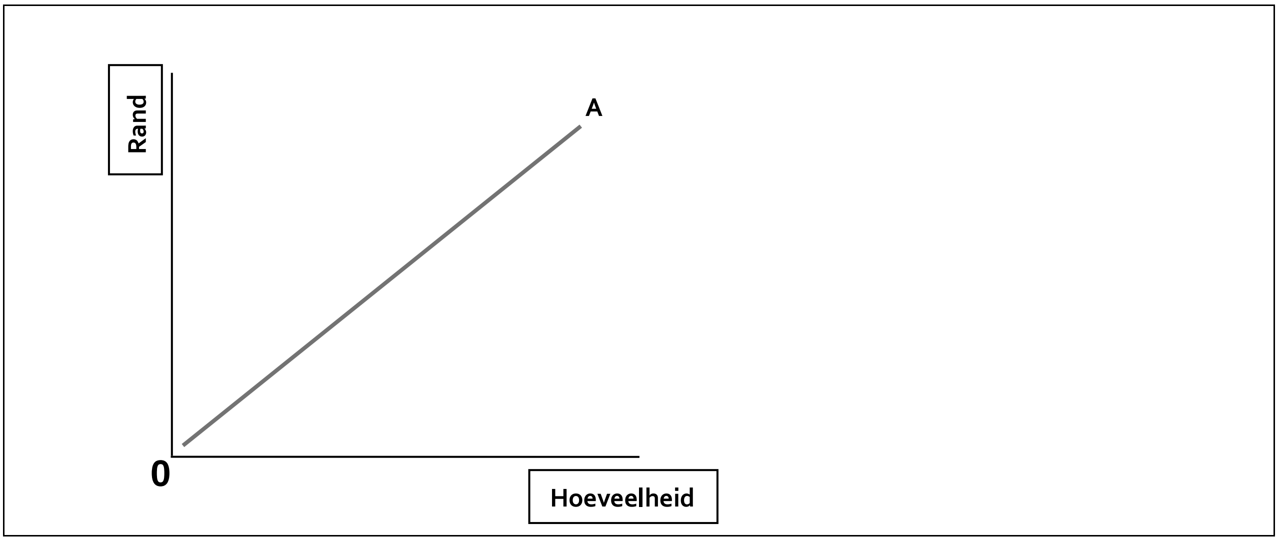

A monopolistiese kompetisie
B monopolie
C oligopolie
D perfekte mededingende

Die volgende grafiek toon die marginale koste en die gemiddelde totale kostekurwes van Firma T.

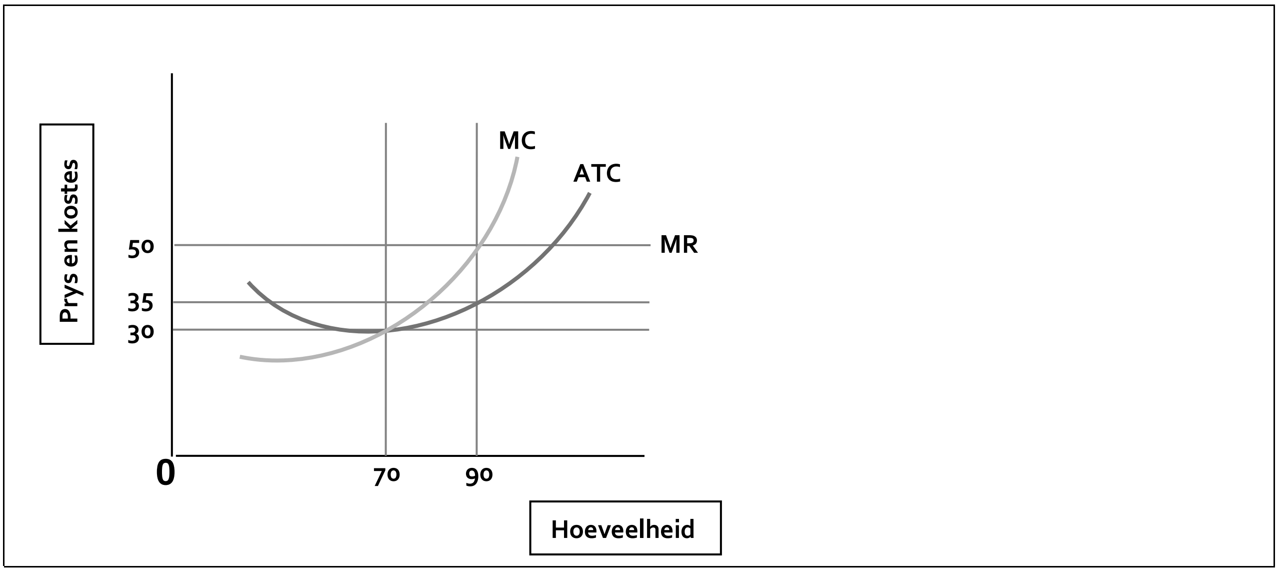

19. In hierdie grafiek maak die firma 'n:

- **A** wins van (90 x 50) – (90 x 35).
- **B** verlies van (90 x 35) – (90 x 50).
- **C** wins van (90 x 35) – (70 x 35).
- **D** verlies van (70 x 35) – (90 x 35).

DIE SIRKELVLOEI, NASIONALE AGGREGATE EN SAKESIKLUSSE

20. Gedurende die _____ fase van die sakesiklus is die snelheid van geldvoorraad en belegging hoog.

- **A** uitbreiding
- **B** herstel
- **C** resessie
- **D** depressie

21. Watter een van die volgende beskryf 'n volledige sakesiklus die beste?

- **A** Uitbreiding, piek, resessie, depressie, trog, herstel.
- **B** Uitbreiding, resessie, depressie, herstel.
- **C** Depressie, resessie, uitbreiding, herstel.
- **D** Depressie, trog, resessie, uitbreiding, piek, herstel.

22. Waar kan inspuitings gevind word in die standaard sirkulêre vloei-model van die makro-ekonomie van 'n land?

- **A** Huishoudings
- **B** Produsente
- **C** Produkmark
- **D** Produksiefaktormark

23. Die vlak van ekonomiese aktiwiteit in ‘n land sal:

A verander ongeag veranderinge in inspuitings of onttrekkings.
B groei as die waarde van inspuitings groter is as die waarde van onttrekkings.
C vermeerder as S + T – M = I + G – X.
D groei as daar geen invloed uit die finansiële, buitelandse en regeringsektor is nie.

24. Suid-Afrika het dokters na Botswana gestuur om die verspreiding van COVID-19 te beperk.

Die vergoeding wat aan hulle betaal word:

A het geen invloed op die nasionale syfers van Suid-Afrika nie.
B het geen invloed op die nasionale syfers van Botswana nie.
C sal by die BNP van Suid-Afrika gevoeg word.
D sal by die BNP van Botswana gevoeg word.

DIE OPENBARE SEKTOR, VALUTAMARK, WISSELKOERSE EN DIE BETALINGSBALANS

25. Watter van die volgende is nie ‘n tipiese makro-ekonomiese kwessie nie?

A ‘n Situasie van voortdurend stygende pryse van kommoditeite en produksiefaktore.
B Periodieke skommelinge in die vlakke van ekonomiese of sakebedrywighede.
C Die neiging in die land se totale produksie oor die korttermyn.
D Die koers waarteen ‘n land se ekonomie vir ‘n ander geldeenheid verruil word.

26. Watter een van die volgende kan gesien word as ‘n manier waarop die regering ekonomiese groei kan beïnvloed deur middel van beleid aan die aanbodkant?

A Verminder belasting om die besteebare inkomste te verhoog en besteding aan te moedig.
B Verlaging van die repokoers.
C Beïnvloed die bereidwilligheid om te werk.
D Privatisering en deregulering.

27. Die betalingsbalans van Land C toon ‘n handelsoorskot.

Dit beteken daar is ‘n:

A netto invloei van binnelandse valuta vanaf buitelandse markte.
B netto invloei van buitelandse valuta vanaf buitelandse markte.
C werklike uitvloei van binnelandse valuta uit buitelandse markte.
D werklike uitvloei van buitelandse valuta uit buitelandse markte.

28. Op 30 Maart 2021 skryf Reuters in ‘n artikel dat Suid-Afrika ‘n invloei van direkte buitelandse beleggings (FDI) van 16,0 miljard rand aangeteken het (www.reuters.com).

Watter een van die volgende word nie as direkte buitelandse beleggings gesien nie?

A ‘n Buitelandse belegger koop aandele in ‘n maatskappy in Suid-Afrika.
B ‘n Buitelandse belegger stig ‘n nuwe maatskappy in Suid-Afrika.
C ‘n Buitelandse belegger brei die bedryf van ‘n bestaande maatskappy in Suid-Afrika uit.
D ‘n Buitelandse belegger leen fondse by ‘n maatskappy in Suid-Afrika.

29. Die waardering van die Suid-Afrikaanse Rand teenoor die Yen sal lei tot 'n:

A afname in Suid-Afrika se uitvoere na Japan, en die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening sal verswak.
B afname in Suid-Afrika se invoere vanaf Japan, en die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening sal verbeter.
C toename in uitvoere van Suid-Afrika na Japan, en 'n verbetering van die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening.
D toename in Japan se invoere vanaf Suid-Afrika, en 'n verswakking van Suid-Afrika se finansiële rekening.

30. Wat sou die uitwerking van 'n appresiasie van die Rand op die SA ekonomie wees?

A Die buitelandse prys van SA uitvoere sal styg.
B Ingevoerde goedere sal duurder wees.
C Laer ekonomiese groei namate die binnelandse totale vraag afneem.
D Laer totale vraag sal lei tot laer inflasie in die vraag.

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Hoërskool Olimpiade

2022

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 3 Augustus 2022

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek. Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

SIRKELVLOEI

1. Die sirkelvloeimodel toon die verhouding tussen:

A die primêre, sekondêre en tersiêre sektore in die ekonomie.
B behoeftes en begeertes in die ekonomie.
C wat om te produseer, hoe om te produseer en vir wie om te produseer.
D die verskillende rolspelers en hul interafhanklikheid in die ekonomie.

2. Watter een van die volgende is waar met betrekking tot faktormarkte?

A Huishoudings gebruik hulpbronne van produsente in ruil vir faktorvergoeding.
B Huishoudings koop finale goedere en dienste van produsente as deel van finale verbruiksbesteding.
C Huishoudings verkoop hul produksiefaktore aan maatskappye in ruil vir lone, rente, winste en huur.
D Maatskappye en die regering koop goedere vir finale en intermediêre verbruik.

NASIONALE GROOTHEDE & VERMENIGVULDIGER

3. Watter een van die volgende voorbeelde word NIE beskou as belegging soos gesien in Ekonomie nie?

A Agnes open 'n vaste deposito vir 'n termyn van 24 maande om hoër rente op haar spaargeld te kry.
B Ben, 'n boer, herbou 'n stoorfasiliteit op sy plaas nadat dit afgebrand het.
C Caroline gradeer haar skootrekenaar op met die nuutste weergawe van die rekenaarprogram wat sy gebruik om haar werk te doen.
D Derick bou 'n nuwe fabriek om persoonlike beskermende drag te produseer.

4. ‘n Ekonoom wil die produksie-uitset van verskillende lande vergelyk. Watter een van die volgende moet sy bestudeer?

A Verbruikersprysindeks.
B Bruto binnelandse produk.
C Werkloosheidsyfer.
D Indeks van leidende aanwysers.

5. Watter een van die volgende sal jy insluit wanneer jy die BBP van ‘n land bereken?

A ‘n Haarkapper sny die hare van haar kinders.
B ‘n Gesin dra by tot die DBV.
C ‘n Huis word deur ‘n tweede eienaar gekoop.
D Die weermag koop ‘n nuwe vegvliegtuig.

6. Ethel het haar eie besigheid begin om verjaardagkoeke te bak. Watter van die volgende sal beskou word as 'n intermediêre produk of diens vir haar besigheid?

A Die koekpanne en kombuisware wat sy gekoop het.
B Die stoof en ander klein toestelle wat sy gekoop het.
C Die bestanddele wat sy gekoop het.
D Die huur wat sy vir haar werkruimte betaal.

7. Die volgende weerspieël die hipotetiese ekonomie van Land Z:

Jaar	**Nominale BBP**	**Indeks (1990 = 100)**	**Indeks (2000 = 100)**
1990	R500 000 000	100	(I)
2000	R1 200 000 000	200	100

As 2000 die basisjaar was, sal die waarde van die indekssyfer aangedui as (I) en afgerond tot die naaste heelgetal, _____ wees.

A 0
B 42
C 100
D 200

SAKESIKLUSSE

8. Die Suid-Afrikaanse regering het 'n daling van R1,50 per liter in die brandstofprys aangekondig as deel van hul twee maande belastingvakansie inisiatief. Dit vorm deel van 'n _____ beleid.

A beperkende fiskale
B uitbreidende fiskale
C beperkende monetêre
D uitbreidende monetêre

9. Die draaipunte van 'n sakesiklus staan bekend as:

A uitbreiding en piek.
B piek en inkrimping.
C inkrimping en trog.
D piek en trog.

10. Watter een van die volgende beskryf nie 'n tipiese kenmerk van sakesiklusse nie?

A Sakesiklusse wissel in tysduur.
B Sakesiklusse wissel in intensiteit.
C Sakesiklusse het 'n vasgestelde patroon.
D Sakesiklusse volg 'n perfekte tydvolgorde.

OPENBARE SEKTOR

11. Suid-Afrika word beskou as 'n gemengde ekonomie. Dit beteken dat:

A beide die produksiesektor en die dienssektor belangrike komponente van die ekonomie as geheel is.
B beide arbeid en kapitaal belangrike rolspelers in die produksie van goedere en dienste in die ekonomie is.
C goedere en dienste deur óf private óf openbare maatskappye vervaardig word, afhangende van die winsgewendheid van die produkte wat geproduseer word of dienste wat gelewer word.

D die arbeidsmag bestaan uit beide hoogs geskoolde werkers en minder geskoolde werkers.

12. Die oordrag van eienaarskap van bates van die openbare sektor na die private sektor staan bekend as:

A parastatal-oordragte.
B subsidies.
C nasionalisering.
D privatisering.

13. Die persoonlike inkomstebelastingstelsel in Suid-Afrika is:

A direk en progressief.
B direk en regressief.
C indirek en progressief.
D indirek en regressief.

INTERNASIONALE HANDEL

14. Die belangrikste rede vir handel is dat:

A sommige lande verkies om te fokus op die produksie van een produk.
B hulpbronne nie eweredig tussen lande versprei is nie.
C die geleentheid om wins te maak verbeter word.
D rentekoerse nie dieselfde is in alle lande nie.

15. Internasionale handel sal waarskynlik korttermyn werkloosheid veroorsaak in nywerhede wat:

A fokus op slegs nasionale handel.
B fokus op slegs tersiêre nasionale handel.
C om invoere meeding.
D fokus op beide nasionale en internasionale handel.

16. Watter een van die volgende is NIE ‘n rede vir internasionale handel nie?

A Produksiekoste in een land is hoër as in 'n ander land.
B Pryse in een land is hoër as in 'n ander land.
C Die produktiwiteit van arbeid in een land is laer as in 'n ander land.
D Een land kry politieke voordeel bo 'n ander as hulle meer invoer en minder uitvoer.

17. Die regering implementeer wetgewing wat die praktyk van buitelandse verkryging van motorvoertuigonderdele sal beperk. Hierdie wetgewing kan die beste beskryf word as:

A tariefkwotas.
B uitvoersubsidies.
C vrywillige uitvoerkwotas.
D plaaslike inhoudsvereiste.

18. Die volgende hipotetiese grafiek toon die ZAR wat in ewewig is. Wat moet die Suid-Afrikaanse Reserwebank doen om 'n wisselkoers van ZAR1:USD2.50 te bereik?

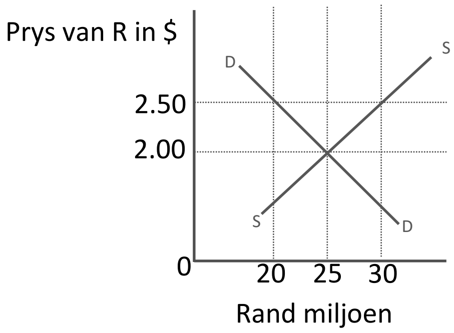

A Koop R5 miljoen.
B Koop R10 miljoen.
C Verkoop R5 miljoen.
D Verkoop R10 miljoen.

DINAMIKA VAN PERFEKTE MARKTE

19. Produkte in hierdie marktipe is so naby aan identies dat kopers nie omgee van watter besigheid hulle die produk koop nie. Hierdie scenario beskryf:

A perfekte kompetisie.
B monopolistiese kompetisie.
C monopolie.
D oligopolie.

20. Marginale wins word bereken as:

A MR + MC
B MR – MC
C TR + MC / Q
D (TR + TC)/Q

Sleutel: MR – Marginale inkome
MC – Marginale koste
TR – Totale inkomste
TC – Totale koste
Q – Hoeveelheid

21. Die markvraagkurwe vir 'n perfek mededingende bedryf is QD = 24 - 2P. Die markvoorraadkurwe is QS = 6 + P. Die mark sal in ewewig wees as:

	P	Q
A	6	12
B	12	6
C	30	36
D	36	30

Sleutel: P – Prys
Q – Hoeveelheid
D – Vraag
S – Aanbod

22. Watter een van die volgende scenario's beskryf die onsigbare hand-beginsel die beste?

A Peter werk by 'n bakkery waar hy 'n nuwe reeks koekies sal bemark sodat die besigheid gelykbreek op die nuwe produkreeks.

B Odette werk in 'n klerewinkel en sy sal probeer om 'n verkoopprys te vind wat in haar beste belang is.
C Norman maak tuisgekookte maaltye en lewer dit by sy kliënte af. Hy sal soveel maaltye maak as wat hy weet hy kliënte het om dit te koop.
D Michelle is 'n aflosonderwyseres en sy sal dieselfde hoeveelheid ure werk as waarvoor sy betaal word.

DINAMIKA VAN ONVOLMAAKTE MARKTE

23. ‘n Groot aantal vervaardigers verkoop almal 'n identiese produk. Dit impliseer dat:

A die markvoorraadkurwe horisontaal is.
B al die vervaardigers (verkopers) 'n verlies ly.
C een vervaardiger nie die prys kan verander nie.
D markchaos bestaan omdat vraag en aanbod nooit in ewewig kan wees nie.

24. Watter een van die volgende sal 'n natuurlike monopolie tot gevolg hê?

A 'n Besigheid het 'n lisensie nodig wat deur die regering uitgereik word voordat dit kan begin handel dryf.
B 'n Enkele besigheid kan teen 'n laer gemiddelde koste produseer as twee of meer mededingers.
C 'n Besigheid het 'n eksklusiewe reg om 'n spesifieke diens te lewer.
D 'n Besigheid besit al die gepatenteerde insette wat nodig is vir die produksie van 'n spesifieke produk.

25. Besigheid G ontvang 'n patent op 'n produk H. Watter een van die volgende stellings is nie korrek nie?

A Patente stimuleer innovasie, navorsing en ontwikkeling.
B 'n Patent kan gesien word as 'n versperring vir toegang tot 'n mark.
C 'n Patent lei tot 'n permanente monopolie vir 'n besigheid of bedryf.
D Patente moedig verbetering in die kwaliteit van goedere aan.

26. Besigheid F is deel van 'n industrie met 'n groot aantal ondernemings, gedifferensieerde produkte en maklike toegang tot die bedryf. Besigheid F funksioneer in 'n:

A perfekte mededingende industrie.
B oligopolie.
C monopolistiese industrie.
D monopolistiese mededingende industrie.

27. 'n Gedifferensieerde produk het:

A baie perfekte plaasvervanger-produkte.
B 'n klein aantal perfekte plaasvervanger-produkte.
C soortgelyke, maar nie perfekte, plaasvervangers.
D geen plaasvervangers nie.

28. 'n Handelaar wat in 'n monopolistiese mededingende mark funksioneer onderneem 'n groot advertensieveldtog om kopers te oortuig dat sy produk twee voordele bo sy mededingers se

produkte het, naamlik beter kwaliteit en beter waarde. Watter een beskryf die moontlike gevolge van die veldtog die beste?

	Aanvraag	Prys-elastisiteit	Beheer oor prys
A	Verminder	Meer vraag elastiese	Minder beheer oor prys
B	Verminder	Minder vraag elasties	Groter beheer oor prys
C	Verhoog	Minder vraag onelasties	Minder beheer oor prys
D	Verhoog	Meer vraag onelasties	Groter beheer oor prys

OORSAKE EN GEVOLGE VAN MARKMISLUKKINGS

29. Watter een van die volgende stellings oor markmislukking is korrek?

A Die bestaan van vrye gebruikers (*free riders*) sal lei tot die oorproduksie van openbare goedere.
B Markte versuim om meriete goedere te verskaf.
C Klein besighede is gewoonlik minder doeltreffend as groot besighede as gevolg van disekonomie van skaal.
D Die sosiale voordele van sommige private goedere oorskry die private voordele.

30. Watter een van die volgende sou 'n ekonoom voorstel wat die regering moet implementeer om 'n negatiewe eksternaliteit te hanteer?

A Sonde belasting
B Bewysstukke
C Patente
D Subsidies

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Hoërskool Olimpiade

2023

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 2 Augustus 2023

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 3 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 3 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

SIRKELVLOEIMODEL, NASIONALE AGGREGATE EN VERMENIGVULDIGER

1. Wat is die verband tussen die produkmark en die faktormark in die sirkelvloeimodel?

A Die produkmark is waar goedere en dienste geproduseer word en die faktormark is waar huishoudings hierdie goedere en dienste koop.
B Die produkmark is waar huishoudings goedere en dienste koop en die faktormark is waar ondernemings hulpbronne koop.
C Die produkmark is waar huishoudings hul arbeid verkoop en die faktormark is waar ondernemings hierdie hulpbronne koop.
D Die produkmark en die faktormark is dieselfde in die sirkelvloeimodel.

2. Wat gebeur in die faktormark in die sirkelvloeimodel wanneer ondernemings meer arbeid benodig?

A Die prys van goedere en dienste styg.
B Die prys van goedere en dienste daal.
C Die loonkoers styg.
D Die loonkoers daal.

3. Die rol van huishoudings in die ekonomie kan die beste beskryf word as die ______

A vervaardiging van goedere en dienste te koop in die mark.
B verskaffing van arbeid aan maatskappye in ruil vir lone.
C regulering van die ekonomie deur monetêre en fiskale beleid.
D verbruik van goedere en dienste wat deur maatskappye vervaardig word.

4. Hoe kan 'n regering beleid skep wat beide ekonomiese groei en omgewings-volhoubaarheid bevorder?

A Moedig maatskappye aan om hul gebruik van fossielbrandstowwe te verhoog om ekonomiese groei te stimuleer.
B Deur belastingtoegewings aan maatskappye wat in groen tegnologieë en praktyke belê.
C Beperk regulasies op nywerhede om groter buigsaamheid in die mark moontlik te maak.
D Verminder befondsing vir omgewingsbeskermingsprogramme om hulpbronne vir ekonomiese groei vry te stel.

5. As die regering besteding met R10 miljoen verhoog en die vermenigvuldiger is 2, wat is die verwagte toename in BBP?

A R40 miljoen
B R30 miljoen
C R20 miljoen
D R10 miljoen

6. As die marginale verbruiksgeneigdheid (MPC) 0.8 is, wat is die waarde van die vermenigvuldiger?

A 0.2
B 1.2
C 4
D 5

SAKESIKLUSSE

7. Watter van die volgende fases van die sakesiklus word gekenmerk deur 'n toename in ekonomiese aktiwiteit?

A Uitbreiding
B Resessie
C Trog
D Piek

8. Die primêre oorsaak van 'n herlewingsfase in die sakesiklus is ‘n ______

A toename in verbruikersvraag.
B afname in staatsbesteding.
C afname in die geldvoorraad.
D verhoging in belasting.

9. Watter van die volgende is nie 'n endogene faktor wat tot die sakesiklus kan bydra nie?

A Skommelinge in beleggingsbesteding.
B Veranderinge in verbruikersbesteding.
C Regering se fiskale beleid.
D Tegnologiese vooruitgang.

10. Watter van die volgende beleide is die doeltreffendste om die impak van 'n trog op kwesbare bevolkings soos lae-inkomste huishoudings te verminder?

A Besnoeiing van staatsbesteding om inflasie te verminder.
B Implementering van belastingverlagings vir welgestelde individue en besighede.
C Toenemende staatsbesteding aan sosiale veiligheidsnetprogramme.
D Deregulering van nywerhede om ekonomiese groei aan te moedig.

OPENBARE SEKTOR

11. Waarom bestaan die openbare sektor?

A Om goedere en dienste te lewer wat die private sektor onwillig of nie in staat is om te lewer nie.
B Om winste vir die regering te genereer en om die belastinglas te verminder.
C Om mededinging met die private sektor uit te skakel en die pryse van goedere te reguleer.
D Om ekonomiese ongelykheid te bevorder.

12. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n oordragbetaling van die regering?

A Betaal vir 'n openbare park.
B Die verskaffing van befondsing vir 'n universiteit.
C Betaal vir werkloosheidsvoordele.
D Die verskaffing van belastingtoegewings aan besighede.

INTERNASIONALE HANDEL

13. Watter van die volgende is nie 'n rede vir internasionale handel nie?

A Om goedere en dienste te bekom wat nie binnelands beskikbaar is nie.
B Om voordeel te trek uit laer produksiekoste in ander lande.
C Om afhanklikheid van huishoudelike verskaffers te verminder.
D Om binnelandse nywerhede teen buitelandse mededinging te beskerm.

14. Hoe dra vergelykende voordeel by tot internasionale handel?

A Lande kan spesialiseer in die produksie van goedere wat hulle teen 'n laer geleentheidskoste as ander lande kan produseer en daardie goedere verhandel vir goedere wat ander lande doeltreffender kan produseer.
B Lande kan slegs goedere wat hulle meer doeltreffend as ander lande produseer, verhandel.
C Lande moet alle goedere binnelands produseer om ekonomiese groei te verseker.
D Vergelykende voordeel het geen impak op internasionale handel nie.

15. Wat is die mees waarskynlike invloed van 'n verhoging in tariewe op internasionale handel?

A Dit sal invoere verminder en uitvoere verhoog.
B Dit sal invoere verhoog en uitvoere verminder.
C Dit is onmoontlik om die impak van tariewe op internasionale handel te voorspel.
D Dit sal geen impak op internasionale handel hê nie.

16. Watter van die volgende scenario's sal waarskynlik 'n wedersyds voordelige handelsverhouding tussen twee lande tot gevolg hê?

A Albei lande het 'n absolute voordeel in die vervaardiging van dieselfde goedere.
B Een land het 'n absolute voordeel in die vervaardiging van beide goedere, terwyl die ander land geen absolute voordeel het om een van die twee te produseer nie.
C Een land het 'n absolute voordeel om een goed te produseer, terwyl die ander land 'n absolute voordeel het om die ander goed te produseer.
D Daar is geen scenario waarin handel wedersyds voordelig kan wees tussen twee lande nie.

17. Hoe kan veranderinge in 'n land se wisselkoers sy betalingsbalans beïnvloed?

A 'n Afname in die wisselkoers sal invoere verlaag en uitvoere verhoog, wat lei tot 'n positiewe betalingsbalans.
B 'n Toename in die wisselkoers sal invoere verlaag en uitvoere verhoog, wat lei tot 'n positiewe betalingsbalans.
C 'n Afname in die wisselkoers sal invoere verhoog en uitvoere verlaag, wat lei tot 'n negatiewe betalingsbalans.
D 'n Toename in die wisselkoers sal invoere verhoog en uitvoere verlaag, wat lei tot 'n negatiewe betalingsbalans.

18. Watter van die volgende beleide sal waarskynlik 'n land se betalingsbalans verbeter?

A ‘n Toename in staatsbesteding.
B Die implementering van invoerbeperkings.
C Verlaging van rentekoerse.
D Verlaging van belasting.

DINAMIKA VAN PERFEKTE EN ONVOLMAAKTE MARKTE

19. Die konsep van perfekte mededinging kan die beste beskryf word as 'n markstruktuur waarin _____

A 'n enkele firma die mark oorheers en pryse vasstel.
B daar slegs 'n paar groot ondernemings in die mark is.
C daar baie klein ondernemings is wat identiese produkte verkoop.
D firmas produkte verkoop wat van mekaar onderskei word.

20. Wat is die impak van 'n firma wat sy prys bo die markprys in perfekte mededinging verhoog?

A Die firma sal meer eenhede verkoop.
B Die firma sal minder eenhede verkoop.
C Die firma sal dieselfde aantal eenhede verkoop.
D Dit is onmoontlik om die impak op verkope te voorspel sonder meer inligting.

21. Wat is die verband tussen marginale inkomste (MR) en marginale koste (MC) in winsmaksimalisering?

A MR is groter as MC.
B MR is minder as MC.
C MR is gelyk aan MC.
D Daar is geen verband tussen MR en MC nie.

22. Watter markstruktuur word gekenmerk deur 'n groot aantal firmas, lae toegangshindernisse en gedifferensieerde produkte?

A Monopolie
B Oligopolie
C Monopolistiese kompetisie
D Perfekte kompetisie

23. Hoe kan 'n samesmelting tussen twee firmas in 'n oligopolistiese mark markmededinging beïnvloed?

A Dit sal mededinging in die mark verhoog.
B Dit sal mededinging in die mark verminder.
C Dit sal geen impak op mededinging in die mark hê nie.
D Dit is onmoontlik om die impak van 'n samesmelting op mededinging in 'n oligopolistiese mark te voorspel.

MARKMISLUKKINGS

24. 'n Markmislukking kan die beste beskryf word as 'n situasie waar _____

A die regering in die mark ingryp.
B 'n mark nie die sosiaal-optimale vlak van uitset produseer nie.
C daar perfekte mededinging in die mark is.
D daar geen eksternaliteite in die mark teenwoordig is nie.

25. 'n Eksternaliteit is ‘n situasie waar _____

A die regering die mark reguleer.
B 'n mark teveel van 'n goed lewer.
C die voordele of koste van 'n goed nie ten volle in die markprys weerspieël word nie.
D daar perfekte mededinging in die mark is.

26. Watter van die volgende beleide is die doeltreffendste om 'n markmislukking wat deur 'n negatiewe eksternaliteit veroorsaak word, reg te stel?

A 'n Belasting op die produk wat die negatiewe eksternaliteit skep.
B 'n Subsidie op die produk wat die negatiewe eksternaliteit skep.
C Verwyder regeringsregulering van die mark.
D Laat die mark toe om die negatiewe eksternaliteit op sy eie reg te stel.

27. Watter van die volgende is 'n voorbeeld van 'n markmislukking wat deur eksternaliteite veroorsaak word?

A Besoedeling van 'n fabriek wat gesondheidsprobleme vir nabygeleë inwoners veroorsaak.
B 'n Afname in die aanbod van 'n produk wat lei tot 'n styging in die prys.
C 'n Maatskappy wat 'n produk produseer met 'n hoë aanvraag en lae produksiekoste.
D 'n Verbruiker koop 'n produk sonder om die langtermyn-omgewingsimpak daarvan in ag te neem.

28. 'n Verdienstelike produk kan die beste beskryf word as 'n produk _____

A waarvan die aanbod van te klein is.
B wat onwettig is om te verbruik.
C wat as sosiaal wenslik beskou word.
D wat onderhewig is aan prysbeheer.

29. Vir watter rede kan die regering kies om goedere te belas?

A Om inkomste vir die regering te verhoog.
B Om die verbruik van goedere wat as skadelik vir die samelewing beskou word, te ontmoedig.
C Om die vraag na demeriete goedere te verhoog.
D Om die verbruik van goedere wat as sosiaal wenslik beskou word, te ontmoedig.

30. Moet die regering altyd gratis verdienstelike goedere verskaf?

A Ja, want almal verdien toegang tot hierdie goedere.
B Nee, want die verskaffing van gratis goedere kan 'n situasie skep waar mense meer verdienstelike goedere verbruik as wat hulle nodig het.
C Dit hang af van die spesifieke situasie en die koste en voordele daarvan om die verdienstelike goedere gratis te verskaf.
D Dit is onmoontlik om verdienstelike goedere gratis te voorsien.

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD
NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE
www.proverto.co.za

ROUND 1 RONDE

GR 12 MEMO

MEMORANDUM 2021

(blue)	ANSWER
(green)	LOWER LEVEL
(yellow)	MODERATE LEVEL
(red)	HIGHER LEVEL

ECONOMICS / EKONOMIE

	A	B	C	D
1.	ANSWER – LOWER LEVEL			
2.		ANSWER – LOWER LEVEL		
3.	ANSWER – LOWER LEVEL			
4.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
5.	ANSWER – LOWER LEVEL			
6.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
7.				ANSWER – HIGHER LEVEL
8.		ANSWER – LOWER LEVEL		
9.				ANSWER – MODERATE LEVEL
10.			ANSWER – LOWER LEVEL	
11.			ANSWER – LOWER LEVEL	
12.				ANSWER – HIGHER LEVEL
13.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
14.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
15.				ANSWER – HIGHER LEVEL

	A	B	C	D
16.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
17.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
18.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
19.				ANSWER – MODERATE LEVEL
20.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
21.				ANSWER – MODERATE LEVEL
22.		ANSWER – LOWER LEVEL		
23		ANSWER – MODERATE LEVEL		
24.			ANSWER – LOWER LEVEL	
25.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
26.				ANSWER – HIGHER LEVEL
27.				ANSWER – MODERATE LEVEL
28.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
29.				ANSWER – MODERATE LEVEL
30.	ANSWER – HIGHER LEVEL			

ROUND 2 RONDE

	A	B	C	D
1.		ANSWER – LOWER LEVEL		
2.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
3.				ANSWER – MODERATE LEVEL
4.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
5.				ANSWER – MODERATE LEVEL
6.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
7.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
8.		ANSWER – MODERATE LEVEL		
9.			ANSWER – LOWER LEVEL	
10.		ANSWER – LOWER LEVEL		
11.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
12.				ANSWER – HIGHER LEVEL
13.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
14.		ANSWER – HIGHER LEVEL		
15.	ANSWER – LOWER LEVEL			

	A	B	C	D
16.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
17.	ANSWER – LOWER LEVEL			
18.				ANSWER – HIGHER LEVEL
19.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
20.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
21.	ANSWER – LOWER LEVEL			
22.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
23		ANSWER – MODERATE LEVEL		
24.			ANSWER – HIGHER LEVEL	
25.			ANSWER – MODERATE LEVEL	
26.				ANSWER – HIGHER LEVEL
27.	ANSWER – MODERATE LEVEL			
28.				ANSWER – HIGHER LEVEL
29.	ANSWER – HIGHER LEVEL			
30.	ANSWER – MODERATE LEVEL			

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

olympiads@proverto.co.za **2022** www.proverto.co.za

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE

ROUND ONE RONDE EEN GR 12

ECONOMICS / EKONOMIE

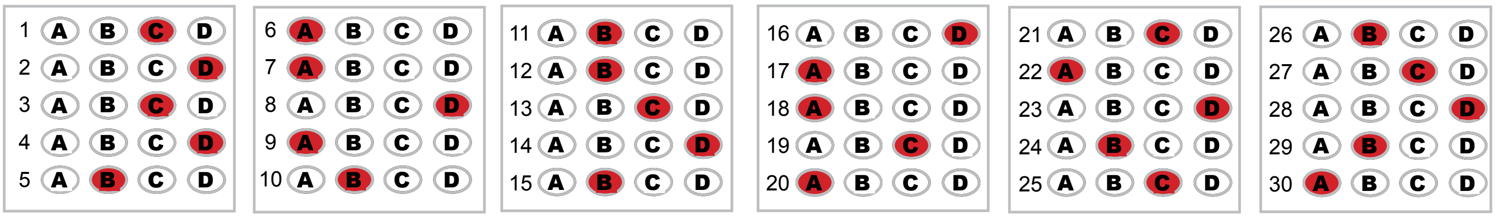

1.C	6.A	11.B	16.D	21.C	26.B
2.D	7.A	12.B	17.A	22.A	27.C
3.C	8.D	13.C	18.A	23.D	28.D
4.D	9.A	14.D	19.C	24.B	29.B
5.B	10.B	15.B	20.A	25.C	30.A

ROUND TWO RONDE TWEE GR 12

No	Answer	Level
1	D	
2	C	
3	A	
4	B	
5	D	
6	C	
7	B	
8	B	
9	D	
10	D	

No	Answer	Level
11	C	
12	D	
13	A	
14	B	
15	D	
16	D	
17	D	
18	A	
19	A	
20	B	

No	Answer	Level
21	A	
22	C	
23	C	
24	B	
25	C	
26	D	
27	C	
28	D	
29	D	
30	A	

*Future-**Focused***

The University of the Free State's

APPLICATIONS ARE NOW OPEN!

#ChooseUFS #FutureLeaders #ApplyNow #FutureFocused

Ready to Make an Impact?

Join a university that's dedicated to shaping the leaders of tomorrow. Whether you're drawn to the arts, sciences, law, health, or any of our diverse fields of study, UFS is where your potential can truly unfold.

Why Choose UFS?

Innovation and Excellence: Our dynamic academic programmes across ***seven faculties*** are designed to push the boundaries of knowledge and innovation.

Inclusivity and Diversity: UFS prides itself on creating a vibrant, inclusive community where every student is valued and supported.

World-Class Facilities: From cutting-edge laboratories to extensive libraries and sports facilities, our campuses are equipped to support your academic journey and personal growth.

Community and Belonging: At UFS, you're more than just a number. You're part of a family committed to kindness, respect, and character.

Application Details:

Opening Date: Applications for all undergraduate programmes at the Bloemfontein and Qwaqwa campuses are open as of ***1 April***, 2024.

Closing Dates: Please note the specific closing dates for various faculties and programmes, detailed in our prospectus and on our website.

How to Apply: Visit ***apply.ufs.ac.za*** to start your application process. It's quick, easy, and free!

SCAN ME

Don't miss your chance to be part of the UFS family in 2025. Apply now and take the first step toward a bright, impactful future. ***For more details on programmes, admission requirements, and how to apply, please visit our website.***

T: +27 51 401 9111 | E: info@ufs.ac.za | www.ufs.ac.za

Inspiring excellence, transforming lives through quality, impact, and care.

Kovsie 2B | VISION130 Renew and Reimagine for 2034 | UNIVERSITY OF THE FREE STATE UNIVERSITEIT VAN DIE VRYSTAAT YUNIVESITHI YA FREISTATA

UFS STUDENT RECRUITMENT SERVICES

PROVERTO

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD NASIONALE HOËRSKOOL OLIMPIADE

2023

GRADE 12 GRAAD

ROUND ONE MEMORANDUM RONDE EEN

ACCOUNTING / REKENINGKUNDE

1. A	6. C	11. D	16. C	21. D	26. A
2. A	7. A	12. C	17. A	22. A	27. B
3. C	8. B	13. A	18. A	23. C	28. A
4. A	9. C	14. D	19. B	24. A	29. D
5. B	10. D	15. C	20. C	25. C	30. C

/30

BUSINESS STUDIES / BESIGHEIDSTUDIES

1. B	6. A	11. D	16. B	21. B	26. D
2. C	7. C	12. D	17. B	22. B	27. D
3. B	8. C	13. A	18. B	23. D	28. D
4. B	9. A	14. A	19. B	24. C	29. A
5. B	10. B	15. A	20. A	25. D	30. A

/30

ECONOMICS / EKONOMIE

1. B	6. B	11. B	16. B	21. D	26. B
2. B	7. C	12. D	17. C	22. B	27. C
3. D	8. C	13. A	18. D	23. C	28. B
4. D	9. D	14. A	19. B	24. B	29. D
5. A	10. C	15. A	20. A	25. C	30. B

/30

PROVERTO

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD NASIONALE HOËRSKOOL OLIMPIADE

2023

GRADE 12 GRAAD

ROUND TWO MEMORANDUM RONDE TWEE
Final Round ***Finale Ronde***

ACCOUNTING / REKENINGKUNDE

1. C	6. D	11. C	16. B	21. C	26. B
2. C	7. D	12. A	17. C	22. C	27. B
3. D	8. C	13. C	18. B	23. C	28. C
4. D	9. B	14. D	19. A	24. A	29. C
5. C	10. B	15. A	20. A	25. A	30. B

/30

BUSINESS STUDIES / BESIGHEIDSTUDIES

1. B	6. D	11. B	16. B	21. B	26. A
2. C	7. B	12. D	17. C	22. B	27. B
3. D	8. D	13. B	18. A	23. B	28. D
4. C	9. B	14. C	19. C	24. A	29. A
5. B	10. C	15. A	20. A	25. C	30. B

/30

ECONOMICS / EKONOMIE

1. B	6. D	11. A	16. C	21. C	26. A
2. C	7. A	12. C	17. A	22. C	27. A
3. D	8. A	13. D	18. B	23. B	28. C
4. B	9. D	14. A	19. C	24. B	29. B
5. C	10. C	15. B	20. B	25. C	30. C

/30

Download free study guides:

www.proverto.co.za

PROVERTO

Guiding the leaders of tomorrow

JOIN THE NEDBANK BURSARY PROGRAMME.

THE DIFFERENCE STARTS WITH OUR YOUTH.

#YOUNGDIFFERENCEMAKER

The Nedbank External Bursary Programme is open to full-time Undergraduate and Honours students who are studying towards qualifications in the financial sector with a strong focus on STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) and Green Economy skills.

If you do not have the financial means to study full-time towards your degree or diploma at a South African public university or university of technology, and you meet the below criteria, it is time to become a **#YoungDifferenceMaker!**

CRITERIA FOR SELECTION:

To be eligible for the Nedbank bursary, you must:

- be a South African citizen; and
- have a proven financial need, as determined by your household income.

Must have:

- a minimum academic average of 65% in the year that you are applying for the bursary;
- a minimum academic average of 65% for the required subjects aligned with the qualification you plan to study towards at university;
- not completed your grade 12 or senior certificate with mathematics literacy; and
- successfully obtained admission approval to a South African public university or university of technology for the undergraduate qualification you plan to study towards.

The application process:
We screen bursary applications against our external bursary selection criteria and award bursaries through the Nedbank Educational Trust, at the sole discretion of the trust.

The screening process:

- We will only consider bursary applications submitted online via the link we have provided.
- Incomplete bursary applications will be rejected.
- Bursary applications will be screened and shortlisted according to the qualifying criteria.

If you are shortlisted, we will ask you to:

- submit the relevant documents for financial review;
- participate in psychometric and other assessments; and
- attend an interview.

YOUR FUTURE STARTS NOW!

All candidates will receive feedback on the status of their application at the completion of the recruitment and selection process.

Contact information:
Email: Unlockyourambition@nedbank.co.za

Closing date for applications is 31 August 2024.

Bursaries are granted at Nedbank's sole discretion.
For the complete application process and a list of required documents, please visit our website at **www.nedbank.co.za/bursary**

see money differently

NEDBANK

Nedbank Ltd 1951/000009/06 - licensed FSP & registered CP (NCRCP16).